

VIERA ŽEMBEROVÁ

ZA PAVLOM PLUTKOM

Profesor PhDr. Pavol Plutko, CSc. (1934–2015) začal svoj celoživotný vstup do literárnej vedy štúdiom slovenského jazyka a literatúry na Filologickej fakulte Vysokej školy pedagogickej v Prešove v rokoch 1954–1958. Po absolútoriu pôsobil do roku 1960 ako gymnaziálny profesor na východnom Slovensku a od roku 1960 do roku 1987 na akademickom slovaskistickom pracovisku Pedagogickej fakulty v Nitre. Do inštitúcie Ústav umeleckej kritiky a divadelnej dokumentácie v Bratislave sa svojou odbornosťou včlenil v druhej polovici osemdesiatych rokov. Poslednou akademickou ustanovizňou, v ktorej prof. PhDr. Pavol Plutko, CSc., pôsobil do roku 1997, bola súčasná Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Pavla Plutka zaujímal umelecký text ako objekt aj subjekt metodiky vyučovania literatúry, čo znamenalo, že sa sústredil na problematiku nekonvenčnej práce s umeleckým textom, s jeho poetikou aj hodnotou, ktoré cibрили nielen porozumenie umeleckého textu, ale aj vnímanie funkcie teórie umeleckého textu prostredníctvom jeho estetiky a zážitku navodeneho poučenou recepciou.

Literárne časopisy poskytli Pavlovi Plutkovi priestor v role literárneho kritika. V časopise *Romboid* bola čitateľmi vyhľadávaná literárnokritická rubrika, do ktorej prispieval pod pseudonymom *Observátor III.*, ale nebolo to jeho jediné pracovné vzdialenie sa svojmu občianskemu menu.

Vzťah k umeleckému textu zúročil Pavol Plutko v editorskej funkcii pri konferenčných, tematických, jubilejných zborníkoch, ale aj ako spoluautor učebnice *Dejiny slovenskej literatúry 4*, ktorá vznikla pod vedením Jána Števčeka v roku 1987 a venovala sa vývinu slovenskej literatúry od roku 1945. Pavol Plutko autorsky prispel aj do kolektívnej publikácie

určenej kultúrnej verejnosti aj na štúdium s dobovo aktuálnym problémom *Rómska tematika v literárnej a umeleckej reflexii* v roku 1992.

Rolu vysokoškolského učiteľa a literárneho kritika prepojal profesor Plutko v profilových publikáciách *Alfonz Bednár* (1986), *Básnik Vladimír Reisel* (1989), *Umelecký profil Pavla Hríza* (1998). Plutkovo osobné až intímne inklinovanie k básnickému textu ako k jedinečnému poetologickému a interpretačnému artefaktu zúročil v publikáciách *Cesta k básnickému tvaru* (1979), v nej prevažuje Plutkov interpretačný a verzologický záujem o poéziu Vojtecha Mihálika, a v publikácii *Poézia, čas, hodnota* (1985).

Osobitosť a strategické zákonitosti literárneho útvaru od jeho genézy až po vstup autora a jeho diela do priestoru literárnej vedy výkladovo koncipoval v dvoch publikáciách *Autor umeleckého diela* (1992) a *Autor a dielo* (1994). Odborná verejnosť si uchováva v pamäti jeho príspevky do poetologického vymedzovania a formovania stratégie subjektu v tvorbe pre mladého čitateľa, čo priamo súviselo s jeho vzťahom k vyučovaniu, porozumeniu a formovaniu umeleckého zážitku v mladom čitateľovi. Profesor PhDr. Pavol Plutko, CSc., rozlišoval medzi vedieť a porozumieť a tejto postupnosti zaúčal vo svojom poslaní vykladača umeleckého textu generácie svojich študentov.